

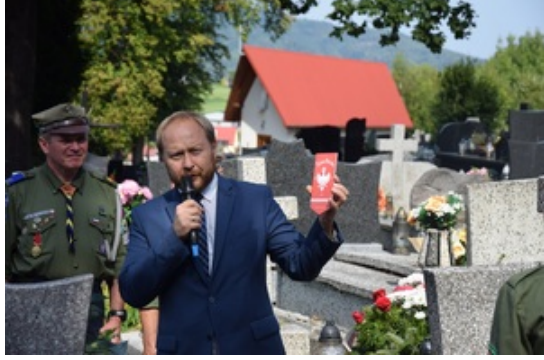
Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/190821,Uroczystosc-oznaczenia-grobu-powstanca-slaskiego-Jozefa-Kadeli-znakiem-pamieci-T.html>
21.05.2024, 12:42

Uroczystość oznaczenia grobu powstańca śląskiego Józefa Kadeli znakiem pamięci „Tobie Polsko” - Krzeszów (gm. Stryszawa), 18 września 2023

18 września 2023 r. odbyła się uroczystość oznaczenia grobu Józefa Kadeli znakiem pamięci „Tobie Polsko”. Wydarzenie miało miejsce na cmentarzu parafialnym pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krzeszowie.

W uroczystości udział wzięli: Łucja Schöppin – córka powstańca śląskiego, jak również najbliższa żyjąca rodzina weterana, Jan Kwaśniewicz – naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach, Dominik Guzik oraz Dawid Terelak – pracownicy Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Krakowie, Tomasz Boduch – kierownik referatu promocji i rozwoju UG Stryszawa, ks. Bolesław Żmuda – proboszcz parafii pw. Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Krzeszowie, młodzież szkolna wraz z nauczycielami oraz harcerze.

Uroczystość poprowadził Jan Kwaśniewicz, który na wstępie przywitał uczestników uroczystości, a następnie przybliżył genezę akcji „[Powstańcy to wiara, nadzieja i cud! Ocalmy groby powstańców śląskich od zapomnienia](#)” oraz symbolikę znaku pamięci „Tobie Polsko”. Następnie głos zabrala Dominik Guzik, który przybliżyła życiorys Józefa Kadeli. Oznaczenia grobu znakiem pamięci „Tobie Polsko” dokonał Jan Kwaśniewicz. W dalszej części wydarzenia modlitwę w intencji weterana poprowadził ks. Bolesław Żmuda. Następnie głos zabrali Beata Radwan – wnuczka powstańca. Na zakończenie na grobie złożono kwiaty i zapalono znicze.

Józef Kadela urodził się 21 czerwca 1898 r. w Krzeszowie w powiecie suskim jako syn Antoniego i Agnieszki z domu Palichleb. W czasie I wojny światowej został w 1916 r. jako siedemnastolatek wcielony do armii austriackiej i brał udział w walkach na froncie w Albanii, Rumunii i we Włoszech. Do domu powrócił w grudniu 1918 r., a już w kwietniu 1919 r. został powołany do Wojska Polskiego odrodzonej Rzeczypospolitej. Służył w 3. Pułku Strzelców Podhalańskich w kompanii ciężkich karabinów maszynowych. Wiosną 1921 r. zgłosił się ochotniczo do udziału w III powstaniu śląskim. Został przydzielony jako sanitariusz do V. Poznańskiej Kolumny Sanitarnej. W jej szeregach brał udział w walkach na terenie Szopienic, Czeladzi, Bielszowic, Strzelec Opolskich i Kędzierzyna oraz w rejonie Góry św. Anny, gdzie doszło do największego i najkrwawszego starcia zbrojnego podczas III. Powstania Śląskiego. Po zakończeniu walk Józef Kadela powrócił w rodzinne strony we wrześniu 1921 r. i aż do wybuchu II wojny światowej wspólnie z żoną Anielą prowadził gospodarstwo rolne w Tarnawie Górnej.

Pod koniec sierpnia 1939 r. został zmobilizowany i wcielony do 12. Pułku Piechoty w Wadowicach, z którym w kampanii wrześniowej przeszedł szlak bojowy przez Tarnów, Lwów, Trembowłę. Pod Tarnopolem pułk szeregowego Józefa Kadeli został rozbrojony przez wojska sowieckie, a on sam w Przemyślu dostał się do niewoli niemieckiej. Jako jeńiec wojenny został osadzony w Stalagu IXA Ziegenhain w Hesji, gdzie przebywał do zakończenia wojny. W 1945 roku powrócił do ojczyzny i zajął się pracą we własnym gospodarstwie. 11 marca 1978 r., w wieku 80 lat, zmarł w Tarnawie Górnej.

Za udział w powstaniu śląskim został w 1960 r. odznaczony Śląskim Krzyżem

Powstańcym, a w pięćdziesiątą rocznicę wybuchu III powstania śląskiego w 1971 r. otrzymał okolicznościowy Medal Pamiątkowy. Odznaczony został również Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

oprac. Dominik Guzik (OBUWiM IPN w Krakowie)

Akcja oznaczania grobów znakiem pamięci opracowanym przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach rozpoczęła się 5 lipca 2021 r. w dzień setnej rocznicy zakończenia III powstania śląskiego. Znak pamięci „Tobie Polsko” ma formę proporczyka o rozmiarach ok. 20 x 8 cm wykonanego z porcelany nagrobnej. Umieszczono na nim inwokację „Tobie Polsko”, pod którą znajduje się wizerunek orła otoczonego datami powstań, a poniżej napisy „Grób Powstańca Śląskiego” i „Instytut Pamięci Narodowej”. Proporzec jest wzorowany na sztandarze powstańczym „Tobie Polsko”, który wykonano na początku 1920 r. w pracowni przy redakcji „Katolika” w Bytomiu i który obecnie znajduje się w zbiorach Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Św. Anny. Muzeum posiada także fotografię z uroczystości upamiętniającej uchwalenie Konstytucji 3 Maja, która przedstawia pochód mieszkańców wsi Osiek (pow. strzelecki, woj. opolskie) z tymże sztandarem niesionym przez A. Szulca do Rozmierzy. Uroczystości te obchodzono na całym Górnym Śląsku w niedzielę 2 maja 1920 r. i były to pierwsze legalne obchody tej rocznicy na tym terenie. Dzięki postanowieniom artykułu 88 Traktatu Wersalskiego o przeprowadzeniu plebiscytu, dla zapewnienia jego bezstronności, w lutym 1920 r. obszar plebiscytowy wyłączono z państwa niemieckiego i poddano kontroli wojsk alianckich, a pełnię władzy przejęła na nim Międzysojusznicza Komisja Rządząca i Plebiscytowa Górnego Śląska z gen. Henri Le Rondem na czele. Umożliwiło to Polakom legalne demonstrowanie swoich dążeń i używanie symboli narodowych.

Znak pamięci „Tobie Polsko”.